

SCHAEFFLER KYSUCE, spol. s r. o.
Dr. G. Schaefflera 1
024 01 Kysucké Nové Mesto

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

o možnom vzniku závažnej priemyselnej havárie v
SCHAEFFLER KYSUCE, spol. s r. o.

v súlade s § 15 zákona č.128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií

Kysucké Nové Mesto, júl 2019

C:\Users\kreinhbe\AppData\Local\Microsoft\Windows\INetCache\Content.Outlook\K12J7HO9\
Informácie pre verejnosť o možnom vzniku závažnej priemyselnej havárie v Schaeffler
Kysuce.docx

Informovanie verejnosti o možnom ohrození

Na základe zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií, a európskej smernice SEVESO III vyplýva podniku povinnosť informovať verejnosť, ako sa správať v prípade vzniku závažnej priemyselnej havárie súvisiacej s činnosťou podniku SCHAEFFLER KYSUCE, spol. s r. o. Kysucké Nové Mesto.

Prečo je potrebné informovanie verejnosti

V zmysle § 15 zákona č. 128/2015 Z. z. je povinnosťou prevádzkovateľa poskytovať informácie verejnosti, ktorá môže byť haváriou dotknutá.

Prevádzkovateľ a charakter prevádzky

Obchodné meno: **SCHAEFFLER Kysuce, spol. s r. o.**
Sídlo: Ul. Dr. G. Schaefflera 1, Kysucké Nové Mesto
Telefón: 041/4205100
Právna forma: spoločnosť s ručením obmedzeným

V súlade s § 5 zákona č. 128/2015 Z. z. bolo na okresný úrad v sídle kraj zaslané Oznámenie o zaradení podniku do **kategórie A**.

Súčasná činnosť podniku

Schaeffler Kysuce, spol. s r. o. je strojársky podnik zaoberajúci sa výrobou hlavne guľčkových ložísk rôznych typov. Charakter výrobných procesov, spracovávaných materiálov, pomocných látok, strojov a zariadení zodpovedá produkovanému sortimentu. V závode sa vykonáva kompletná produkcia, od projektovej, konštrukčnej a technologickej časti, cez výrobné operácie, povrchové úpravy, až po montáž a expedíciu. Na opracovanie kovových polotovarov a spracovanie ďalších vstupných komponentov sa využívajú klasické, ako aj moderné technológie, bežné pre tento typ výroby.

Poskytovanie informácií v prípade ohrozenia

Všeobecné telefónne čísla:

Integrovaný záchranný systém: 112

Schaeffler KYSUCE, ohlasovňa požiarov: 041/420 5110, 041/420 5112

Schaeffler KYSUCE, hasičská zbrojnica: 0918 910 282

Schaeffler KYSUCE, odd. BOZP: 041/4206355

Zaradenie a kontrola podniku podľa zákona č. 128/2015

Na základe množstva nebezpečných látok, ktoré môžu uniknúť pri priemyselnej havárii, a tým ohroziť dotknutú verejnosť, je podnik Schaeffler Kysuce, spol. s r. o. zaradený do kategórie A a je povinný mať vypracované tieto dokumenty:

Program prevencie závažných priemyselných havárií
Havarijný plán
Hodnotenie rizika
Oznámenie o zaradení podniku

Uvedené dokumenty obsahujú technické, riadiace a prevádzkové informácie o rizikách podniku kategórie A a opatrenia na ich vylúčenie alebo zníženie. Tieto interné dokumenty sa nachádzajú na útvare BOZP. Kontrolu dodržiavania zákona vykonáva raz ročne Slovenská inšpekcia životného prostredia spoločne so zástupcami Inšpektorátu práce, Hasičského a záchranného zboru, okresné úrady a regionálny úrad verejného zdravotníctva.

Charakteristika používaných nebezpečných látok

Amoniak

je bezfarebný jedovatý plyn charakteristického štiplavého zápachu. Je ľahší ako vzduch, dráždi najmä dýchacie ústrojenstvo a spôsobuje poruchy centrálného nervového systému. Aj v malej koncentrácii je ľahko rozpoznateľný. Vyššie koncentrácie spôsobujú zástavu dýchania.

Amoniak (NH₃) je bezfarebný, toxický, horľavý a pri určitých koncentráciách aj výbušný, s charakteristickým štiplavým až dráždivým a dusivým zápachom zásaditej príchuti. Amoniak je veľmi dobre rozpustný vo vode.

Ohrozenie:

Spôsobuje kontamináciu terénu aj vôd, vo vodách sa rozpúšťa a aj pri veľkom zriedení vytvára leptavé roztoky, nad ktorými sa uvoľňujú nebezpečné pary. Pri úniku dochádza k zamoreniu ovzdušia do veľkých vzdialeností do zdroja. Spôsobuje kontamináciu terénu i vôd. Vo vodách sa rozpustí a aj pri veľkom zriedení vytvára leptavé zmesi, nad ktorými sa uvoľňujú škodlivé pary. Je škodlivý pre vodu, veľmi jedovatý pre vodné organizmy. Môže poškodiť okolitú faunu i flóru.

Inhalácia spôsobuje akútne zápaly dýchacích orgánov, kašeľ, až edém pľúc. Vysoké koncentrácie vedú k zástave dychu. Roztoky amoniaku vyvolávajú pri styku s kožou popáleniny. Tekutina i plyn veľmi silne dráždi a ťažko leptá oči.

Pri nadýchaní môže dôjsť k edému pľúc, prípadne ku kŕču dýchacích ciest, čo môže mať za následok udusenie. Styk kvapalného amoniaku s nechránenou pokožkou má za následok ťažké omrzliny majúce charakter popálenín druhého stupňa.

GHS 06 Toxicita
GHS 05 Žieravá látka
GHS 09 Nebezpečenstvo pre životné prostredie

C:\Users\kreinhbe\AppData\Local\Microsoft\Windows\INetCache\Content.Outlook\K12J7HO9\Informácie pre verejnosť o možnom vzniku závažnej priemyselnej havárie v Schaeffler Kysuce.docx

GHS 04 Plyn pod tlakom

H280 Obsahuje plyn pod tlakom; pri zahriatí môže vybuchnúť.
H221 Horľavý plyn.
H331 Toxický pri vdýchnutí.
H314 Spôsobuje vážne poleptanie kože a poškodenie očí.
H400 Veľmi toxický pre vodné organizmy.
EUH 071 Žieravé pre dýchacie cesty.

Acetylén

Bezfarebný plyn s cesnakovým zápachom. Plyn je mimoriadne horľavý. Môže reagovať výbušne aj bez prítomnosti vzduchu.

Ohrozenie

Pri vysokých koncentráciách môže spôsobiť zadusenie. Symptómami môžu byť strata mobility alebo vedomia. Postihnutý si nemusí uvedomiť, že sa dusí. Pri nízkych koncentráciách môže pôsobiť narkoticky. Príznakmi môžu byť závrate, bolesti hlavy, nevoľnosť a strata koncentrácie.

Je potrebné uchovávať mimo dosahu tepla a iskier, otvoreného ohňa a horúcich povrchov. Detektory plynu treba použiť, ak sa môžu uvoľňovať horľavé plyny/pary.

GHS 02 Horľavina
GHS 04 Plyn pod tlakom

H220 Mimoriadne horľavý plyn
H280 Obsahuje plyn pod tlakom, pri zahriatí môže vybuchnúť
EUH 006 Výbušný pri kontakte alebo bez kontaktu so vzduchom

Metanol

Metanol je bezfarebná, číra, vysoko horľavá kvapalina s charakteristickým zápachom miešateľná s vodou. Za normálnych podmienok je veľmi stabilný a hygroskopický. Pary metanolu tvoria so vzduchom výbušnú zmes.

Ohrozenie:

Metanol je toxická, narkotická látka pôsobiaca na nervový systém. Najzávažnejším účinkom je nevratné poškodenie zraku, spôsobuje acidózu organizmu. Pary silno dráždia dýchacie cesty a očné sliznicu, možnosť vstrebávania cez pokožku. Pre vodné organizmy je akútne toxický. Veľmi horľavý, pri požiari môžu vznikať nebezpečné produkty rozkladu ako oxidy uhlíka. Pri požití nastáva vážna otrava až smrť. Otrava vzniká tiež vdychovaním pár, kedy sa prejavuje silný dráždivý účinok, bolesti hlavy a triaška. Pri vysokej koncentracii pár dochádza k slepote.

GHS 02 Horľavina
GHS 06 Toxické

C:\Users\kreinhbe\AppData\Local\Microsoft\Windows\INetCache\Content.Outlook\K12J7HO9\Informácie pre verejnosť o možnom vzniku závažnej priemyselnej havárie v Schaeffler

GHS 08 Nebezpečenstvo pre zdravie

H225 Veľmi horľavá kvapalina a pary.
H331 Toxický pri vdýchnutí.
H311 Toxický pri kontakte s pokožkou.
H301 Toxický po požití.
H370 Spôsobuje poškodenie orgánov (Oči, Centrálny nervový systém, Pečeň, Obličky).

Zemný plyn

Zemný plyn je prírodný horľavý plyn využívaný ako významné plynné fosílné palivo. Zmes uhľovodíkov, z ktorých v priemere až 98 % objemu tvorí metán. Okrem metánu obsahuje aj propán, bután a ďalšie látky. Je ľahší ako vzduch, nemá toxické ani otravné účinky, je nedráždivý. Je nedýchatelný, dusivý a prudko horľavý. Nemá žiadny nežiaduci vplyv na životné prostredie.

Ohrozenie:

Zemný plyn je nebezpečný tým, že je nedýchatelný, prudko horľavý a so vzduchom tvorí v rozmedzí 5 – 15 obj. % výbušnú zmes. Pri dostatočnom množstve vzduchu je prudko horľavý. Nemá toxické ani otravné účinky.

GHS 02 Horľavina

H220 Mimoriadne horľavý plyn

Propán

Propán je za normálnych podmienok bezfarebný horľavý plyn bez zápachu. Je ťažší ako vzduch. V zmesi so vzduchom, obsahujúcej 2,1 až 9,5 % propánu, ľahko exploduje. Je súčasťou bežne používanej vykurovacej zmesi uhľovodíkov označovanej ako propán-bután.

Nebezpečenstvo vytvorenia výbušnej resp. horľavej zmesi so vzduchom pri úniku propánu.
Nebezpečenstvo roztrhnutia tlakovej nádoby s propánom pri vystavení tepelným účinkom.
Nebezpečenstvo vzniku omrzlín pri zasiahnutí časti ľudského tela pri manipulácii so skvapalneným propánom. Nebezpečenstvo upadnutia do bezvedomia pri dlhšej expozícii ľudského organizmu v prostredí s vyššou koncentráciou propánu.
Nebezpečenstvo zadusenía splodinami horenia pri nedokonalom spaľovaní propánu v otvorenom spotrebiči.

Spôsob zneškodnenia:

V prípade požiaru sa ho pokúsiť uhasiť dostupnými požiarno-technickými zariadeniami. Vypnúť zdroj elektrického prúdu.
Izolovať miesto úniku od zdroja tlaku plynu. Používať neiskrivé náradie a používať OOPP. Ochladzovať prúdom vody zásobné tlakové nádrže propánu. Zabezpečiť intenzívne vetranie.

Pokúsiť sa zastaviť únik (priložením mokrej textílie na miesto úniku).
Privolať jednotku požiarnej ochrany.

Vhodné hasiace prostriedky: rozprašovaná voda, stredná pena, prášok A-B-C-D-E resp. B-C-E. dusík, oxid uhličitý.

Propán z dôvodu nízkej teploty varu a minimálnej rozpustnosti nekontaminuje vodu ani pôdu. Jeho vplyv na ovzdušie pri bežných prevádzkových podmienkach je zanedbateľný.

GHS 02 Horľavina

GHS 04 Plyn pod tlakom

H 220 – Mimoriadne horľavý plyn

Dusitan sodný

Kryštalická, žltkastá látka bez zápachu. Časti odevu znečistené výrobkom okamžite odstrániť. Pri kontakte s pokožkou okamžite umyť vodou a mydlom a poriadne opláchnuť. Pri vdýchnutí zabezpečiť dostatočný prívod čerstvého vzduchu a pre istotu vyhľadať lekára. Po prehltnutí vypiť väčšie množstvo vody a zabezpečiť prívod čerstvého vzduchu.

Pri kontakte s horľavým materiálom môže spôsobiť požiar. Hasiace prostriedky: vzhľadom na uvoľňovanie kyslíka účinkuje ako látka podporujúca horenie. Pri požiari sa môžu uvoľňovať: Kysličníky dusíka (NO_x) a Sodium oxide (Na₂O). Je potrebné nosiť dýchací prístroj nezávislý od okolitého vzduchu. Kontaminovanú hasiacu vodu potrebné dôkladne zozbierať, nesmie preniknúť do kanalizácie. Zabrániť prášeniu.

GHS 03 Oxidujúca

GHS 06 Toxická

GHS 09 Nebezpečný pre životné prostredie

H272 Môže prispieť k rozvoju požiaru, oxidačné činidlo

H301 Toxický požití

H400 Veľmi toxický pre vodné organizmy

H319 Spôsobuje vážne podráždenie očí

Kyselina chlorovodíková

Látka je žieravá, silno kyslá aj v zriedených roztokoch. Pri miešaní s vodou sa musí dbať, aby príliš nevzrástla teplota roztoku. Kyselina sa vždy pridáva do vody, nikdy nie naopak, pomaly a za miešania. Pri miešaní s hydroxidmi hrozí nebezpečenstvo exotermickej reakcie, silného vývoja tepla. Kvapalina sa odparuje za tvorby silne leptajúcej hmly, ťažšej ako vzduch. Pary kyseliny spôsobujú: silné poleptanie očí, dýchacích ciest, pľúc až edém hlasiviek a pľúcny edém, ktorý môže vzniknúť s oneskorením zasiahnutých častí tela, pri

C:\Users\kreinhbe\AppData\Local\Microsoft\Windows\INetCache\Content.Outlook\K12J7HO9\
Informácie pre verejnosť o možnom vzniku závažnej priemyselnej havárie v Schaeffler

Kysuce.docx

prehltnutí prudké bolesti v zažívacom trakte, zvracanie a šokový stav. Reaguje s kovmi za vzniku vodíka.

GHS 05 žieravá látka

GHS 07 nebezpečenstvo všeobecný symbol

H314 Spôsobuje vážne poleptanie kože a poškodenie očí.

H335 Môže spôsobiť podráždenie dýchacích ciest

Charakter nebezpečenstiev ZPH

Typ havarijnej udalosti	Ničivý faktor havarijnej udalosti	Všeobecná charakteristika havarijných dopadov
Požiar	Tepelná radiácia	Spravidla iba časovo a priestorovo obmedzené pôsobenie, obmedzené zasiahnutie osôb, zapálenie materiálov alebo deštrukcia materiálov, eventuálne konštrukcií, významné poškodenie zložiek životného prostredia, spravidla vznikajú značné materiálne škody v rámci areálu podniku
Výbuch	Tlaková vlna, rozlet fragmentov trosiek	Rýchly priebeh udalosti, obmedzené zasiahnutie alebo ohrozenie osôb alebo zvierat (smrť alebo poškodenie zdravia), zasiahnutie budov, konštrukcií a technológií, synergické a kumulatívne účinky (domino efekt) na okolité objekty, zariadenia a technológie, pritom spravidla vznikajú značné materiálne škody, v rámci areálu podniku
Únik toxickej látky	Toxicita	Významné zasiahnutie alebo ohrozenie osôb alebo zvierat, poškodenie zložiek životného prostredia, materiálne škody spravidla nevýznamné

Postup pre jednotlivé typy havárie

➤ v prípade požiaru

- urýchlene opustiť ohnisko požiaru a nezdržovať sa v ohrozenom priestore, vyhľadať úkryt v budovách, uzatvoriť okná a dvere
- vypnúť ventiláciu a vyčkať na ďalšie pokyny záchranných zložiek

➤ po výbuchu

- nezdržovať sa v bezprostrednej blízkosti miesta vzniku havárie
- ukryť sa v budovách a uzatvoriť okná a dvere, ventilačné otvory
- čakať na pokyny záchranných zložiek

➤ pri úniku nebezpečnej látky

- podľa možností zotrvať doma, prípadne vojsť do najbližšej budovy a zotrvať v miestnosti odvrátenej od smeru vetra s čo najmenším počtom okien
- uzatvoriť všetky dvere a okná, v

vypnúť klimatizáciu a ventiláciu

- sledovať vysielanie miestneho rozhlasu a iných komunikačných prostriedkov
- zachovať pokoj, neopúšťať ochranné priestory do času vydania pokynov na ich opustenie
- zbytočne nezaťažovať telefónne siete

V záujme vlastnej bezpečnosti sú všetky osoby v prípade vzniku závažnej priemyselnej havárie povinné riadiť sa pokynmi príslušníkov IZS (hasiči, polícia, zamestnanci odboru CO). Je prísne zakázané vstupovať a zdržiavať sa na území alebo v priestore, ktoré môže byť ohrozené účinkami ZPH.

Dôležité telefónne čísla tiesňového volania:

- v prípade požiaru, ohrozenia následkom živelných pohrôm a iných mimoriadnych udalostí volajte **150 Hasičský a záchranný zbor**
- v prípade ohrozenia života a zdravia volajte **155 Zdravotnú záchrannú službu**
- v prípade ohrozenia následkom trestnej činnosti alebo jej oznámenia volajte **158 Políciu**

Jednotné číslo tiesňového volania: 112

Povinnosťou každého pracovníka, ktorý zistí mimoriadnu udalosť je bez odkladu o tejto skutočnosti informovať svojich nadriadených hlásením podľa poplachových smerníc alebo Operatívnych kariet a v prípade neprítomnosti nadriadeného, zaistiť informovanie vrátnice, ktorá slúži ako ohlasovňa požiarov: **041/420 5110,041/420 5112.**

Informácie o spôsobe varovania verejnosti

O vzniku závažnej priemyselnej havárie v areáli spoločnosti Schaeffler KYSUCE, spol. s r. o., a následnom úniku nebezpečných látok, ktoré môžu ohroziť zdravie a životy obyvateľov, životné prostredie a majetok, budú občania vyrozumení varovnými signálmi elektronických sirén, a prostredníctvom mestského rozhlasu, po ktorom nasleduje slovná informácia, čo sa stalo. V prípade zlyhania varovného signálu sirény alebo rozhlasového vysielania budú obyvatel'ov dotknutých obcí informovať zložky ministerstva vnútra pomocou megafónov.

Ohrozenie	Signál
Všeobecné ohrozenie	2 min. kolísavý tón
Ohrozenie vodou	6 min. stály tón
Koniec ohrozenia	2 min. stály tón

Pri nutnosti urýchleného opustenia ohrozeného priestoru je potrebné rýchlo opustiť priestor ohrozenia. Ak sa nachádzate v uzatvorených priestoroch je vhodné vykonať nasledovné opatrenia:

- Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
 - Zobrať si so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.
 - Uzamknúť byt.
 - Presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
 - V prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevládni ľudia – pomôžte im.
-
- Sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození.
 - Dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu.
 - Použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela (v núdzovom prípade je možné použiť textíliu navlhčenú vodou, pretože rad nebezpečných chemických látok je aspoň čiastočne rozpustný vo vode.
 - Priestor opúšťajte najkratšou cestou, podľa možnosti kolmo na smer vetra. Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.
 - Vždy zachovávajte rozvahu!

Štátny dozor a koordinácia kontrolnej činnosti

Kontrola podľa § 24 zákona č. 128/2015 Z. z. sa v Schaeffler Kysuce, spol. s r. o. uskutočnila v termíne od 29. 5. 2018 až do 26. 9. 2018.

Zistené nedostatky boli v stanovenom termíne odstránené (doplnenie ropných produktov do Oznámenia o zaradení podniku).

Podrobnejšie informácie v súlade s § 15 sú uvedené v registri podnikov

<https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/pzph-prevencia-zavaznych-priemyselnych-havarii/informacny-system-pzph>.

Informácie pre verejnosť budú aktualizované a údaje budú doplnené v nadväznosti na plnenie povinností spoločnosti v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spoločnosť Schaeffler Kysuce, spol. s r. o. sa profesionálnym prístupom, dodržiavaním legislatívy a vysokými bezpečnostnými štandardmi snaží vzniku závažnej priemyselnej havárie zabrániť.

Vypracoval:
Ing. Eva Feketeová
Špecialista na prevenciu
závažných priemyselných havárií